

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Stage in Europa

Muijen, M. van

Citation

Muijen, M. van. (2000). Stage in Europa. *Bestuurskundige Berichten*, 15(1), 20-23. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234289>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234289>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

NAAM : Mirko van Muijen
STUDIE : Bestuurskunde, 5^e-jaars
STAGE : PvdA Eurodelegatie, Max van den Berg
STANDPLAATS : Brussel

STAGE IN EUROPA

Op de een of andere manier wordt het fenomeen stage-in-het-buitenland gezien als iets exotisch en dynamisch. Die exotische bijklank heeft, denk ik, te maken met het vakantiegevoel dat het woord 'buitenland' oproept. Dat dynamische dankt het waarschijnlijk aan het feit dat, in de algemene beeldvorming, de voor zaken rondreizende diplomaat onnoemelijk minder 'grijs' is dan om het even welke bureauambtenaar. Stage lopen in 'Europa' roept ook dergelijke beelden op, zij het dat er nog een component van onvoorstelbare luxe aan kan worden toegevoegd.

Vanuit dit perspectief kan ik dus tevreden zijn met mijn stageplaats bij het Europees Parlement. De Bestuurskundige zal de eerste zijn om aan te tonen dat beeldvorming en realiteit meer dan eens op gespannen voet met elkaar staan wanneer het de overheid betreft. Ik, op mijn beurt, ben de eerste om mij daarbij aan te sluiten. Brussel vind ik niet de meest elegante stad van Europa en zo dynamisch is het maken van lange dagen op kantoor nu ook weer niet. Dit neemt niet weg dat ik een zeer tevreden stagiair ben. In dit artikel wil ik niet alleen uiting geven aan deze tevredenheid, maar ook inhoudelijk ingaan op het onderwerp waar ik mij hier mee bezig houd: de Intergouvernementele Conferentie 2000, omdat ik denk dat er veel voor Bestuurskundigen interessante thema's mee samenhangen.

Europese Missie

Mijn 'werkgever' is de PvdA-Eurodelegatie, die, sinds de Europese verkiezingen van juni 1999, goed is voor zes zetels in het Europees Parlement, de vertegenwoordiging van de burgers van Europa. Max van den Berg was tijdens deze campagne de lijsttrekker en is nu delegatieleider. Na het zomerreces stond er zodoende een nieuwe ploeg parlementariërs klaar om

te beginnen aan hun Europese missie. Allereerst moest er beslist worden wie zitting zou nemen in welke parlementaire commissie. De verdeling van de portefeuilles, zogezegd. Het EP kent 17 vakcommissies. Elk van deze commissies richt zich op een specifiek beleidsterrein. In deze commissies worden de resoluties voorbereid voordat ze aan de plenaire sessie van het Parlement in Straatsburg worden voorgelegd.

Bezoekerspas

Max van den Berg zit in de Commissie Ontwikkelingssamenwerking en de Commissie Constitutionele Zaken. Het is deze laatste commissie waar ik als stagiair mee te maken heb. Hét onderwerp waar deze commissie zich nu mee bezig houdt, is de voorbereiding van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) die komend jaar van start zal gaan. Er wordt gestreefd om de Conferentie eind 2000 onder Frans voorzitterschap af te ronden, met een Verdrag van Nice.

Toeval?

Ik heb deze stageplaats gevonden door een brief te schrijven, waarin ik informeerde naar de stagemogelijkheden bij de PvdA-Eurodelegatie. Ik had erbij vermeld dat hervormingen van de Europese instellingen mij interesseerden. Ik was, toen ik de brief in juli schreef, niet op de hoogte van welke portefeuilleverdeling dan ook en wist ook niet dat er een IGC over dit onderwerp werd voorbereid. Zo speelt toeval toch altijd weer een rol.

Toch zou het ook weer een beetje flauw zijn te beweren dat alles 'toeval' is. Kennis van en affiniteit met Europa spelen een belangrijke rol. Daarbij trok zo iets als deelname aan de *Honours Class on European Governance* natuurlijk de no-

dige aandacht. Daarnaast komt talenkennis (met name Engels en Frans) goed van pas. Tenslotte lag mijn keuze voor de PvdA voor de hand, aangezien ik daar vorig jaar lid van was geworden. De Leidse afdeling organiseert veel laagdrempelige activiteiten en discussiegroepen, waaronder een Projectgroep Buitenland, waardoor het relatief simpel is een 'actief' lid te worden en op de hoogte te blijven van wat er speelt in de partij.

Geen ambtenarencultuur

In Brussel deel ik het kantoor met de persoonlijk medewerker van Max van den Berg, Marita Hutjes. Het kantoor bevindt zich direct naast het kantoor van Max van den Berg, op de 15^e verdieping in een gang die wordt bevolkt door de andere PvdA'ers, samen met een enkele (verdwaalde?) Zweedse sociaal-democraat. Al met al gaat het om een kleine groep mensen: 6 parlementariërs, evenzoveel persoonlijk medewerkers, een secretaresse, een persvoorlichtster en een aantal parttimers en dat is het. De werkdruk is hoog en de werktijden zijn lang. Het is nauwelijks mogelijk alle relevante informatie op een bepaald beleidsterrein bij te houden, de parlementaire deadlines te halen en afspraken af te lopen. Om het professioneel omspringen met dergelijke spanningen en beperkingen hebben de parlementariërs en hun medewerkers mijn respect alvast afgedwongen. Niks 'eerst een bak koffie-met-krantje' en niks om 17h00 de computer uit, kortom, niks 'ambtenarencultuur'.

IGC-2000: De leftovers van Amsterdam

Op het moment dat ik dit schrijf zijn de voor-

EUROPA-PARLAMENTET
 EUROPAISCHES PARLAMENT
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
 EUROPEAN PARLIAMENT
 PARLAMENTO EUROPEO
 PARLEMENT EUROPEEN
 PARLAMENTO EUROPEO
 EUROPEES PARLEMENT
 PARLAMENTO EUROPEU
 EUROOPAN PARLAMENTTI
 EUROPAPARLAMENTET

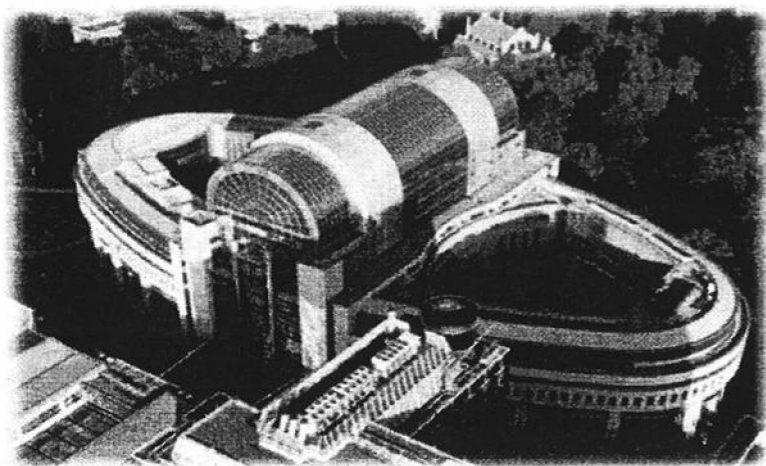
bereidingen voor de Europese Top in Helsinki in volle gang. Daar zullen belangrijke beslissingen genomen worden over de Intergouvernementele Conferentie die volgend jaar plaats zal vinden. Zo zal men een beslissing moeten nemen over de agenda van de IGC. Er zijn landen die -gezien de tijdsdruk- een beperkte agenda willen, er zijn lan-

den (waaronder Nederland) die -met het oog op de mogelijkheid om *package deals* te sluiten- meer zien in een meer uitgebreide agenda. Wat in ieder geval op de agenda staat zijn de zogenaamde *leftovers* van Amsterdam: een drietal institutionele kwesties waarover men in Amsterdam (1997) geen overeenstemming kon bereiken en die nu alsnog opgelost moeten worden. Hiertoe worden gerekend: 1) de omvang en samenstelling van de Europese Commissie; 2) de stemmenweging in de Raad en 3) de uitbreiding van het besluiten bij gekwalificeerde meerderheid in de Raad.

Schijnbaar simpele, getalsmatige kwesties. Het zijn echter wel de institutionele fundamenten van de Unie. Het gaat om de machtsverhoudingen. Verhoudingen die niet alleen praktisch zijn, maar ook (vooral?) symbolische waarde hebben. Het gaat om de kleine landen die bang zijn gedomineerd te worden door de grote landen, het gaat om een groot en zelfbewuster Duitsland dat de positie verlangt die het op grond van het aantal inwoners 'hoort' te hebben en om Frankrijk dat dat anders ziet.

Brussel - Parc du Cinquantenaire

Het gebouw van het Europees parlement in Brussel

m met de Commissie te beginnen: nu is het zo dat iedere lidstaat één commissaris heeft en dat de grote lidstaten er twee hebben. Die groep begint te groot te worden om beslissingen te nemen en het zal moeilijk worden om iedere commissaris een serieuze portefeuille te geven. De grote landen hebben al verklaard dat zij bereid zijn afstand te doen van hun tweede commissaris. Dat doen ze niet uit puur aardigheid, ze vragen daar een herweging van de stemmen in de Raad voor terug. Dat dit niet helemaal onredelijk is illustreert het volgende voorbeeld: de Benelux (26 miljoen inwoners) heeft 12 stemmen, Duitsland (ruim 80 miljoen inwoners) heeft er 10. Nederland kan ook rekenen en benadrukt dat wij geen klein, maar middelgroot land zijn: België (8 miljoen inwoners) heeft net als Nederland 5 stemmen. Dehaene werd in Amsterdam witheet toen Nederland deze cijfers op tafel legde. Ten slotte is er nog het issue van het terugdringen van besluitvorming bij unanimiteit. De gedachte is dat het in een uitgebreide Unie steeds lastiger wordt om het over onderwerpen unaniem eens te worden. Unanimiteit is op die manier de beste garantie dat er niets wordt besloten. De meeste lidstaten onderschrijven nu wel het principe dat meerderheidsbesluitvorming de regel moet worden, maar het aantal uitzonderingen op de regel verschilt sterk. Het betekent ten slotte wel dat je op een bepaald terrein

overruled zou kunnen worden.

EXTERNE DRUK

Organisaties worden nooit 'zomaar' hervormd. Daar is externe druk voor nodig. In Brussel is die druk grofweg tweeledig. Aan de ene kant werkt de institutionele crisis, die was ontstaan na het vertrek van de Commissie Santer, nog dagelijks door. Commissaris Kinnock, vice-voorzitter van de Commissie Prodi, is belast met de hervorming van de Commissie. Hij zal in februari met een rapport hieromtrent komen. Ik overdrijf niet als ik zeg dat zijn lot als commissaris voor een groot deel afhangt van hoe dit rapport zal worden ontvangen.

Aan de andere kant wordt de externe druk gevormd door de uitbreiding. De Unie staat aan de vooravond van verreweg de grootste uitbreidingsoperatie uit haar geschiedenis: 12 landen krijgen nu officieel de status van toetreders. Dat betekent op den duur een bijna-verdubbeling van het aantal lidstaten! Iedereen zal begrijpen dat dit niet zonder gevolgen zal blijven voor de manier waarop we in Europa met elkaar discussiëren en besluiten nemen. We moeten zorgen dat we het Europese huis op orde hebben, voordat we nieuwe bewoners binnenlaten. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat we de landen van Midden en Oost Europa, die zeer ingrijpende en verstrekkende her-

vormingen in hun landen hebben moeten doorvoeren om toe te mogen treden, buiten de deur houden omdat wij nog niet weten hoeveel commissarissen de Europese Commissie mag tellen.

OVERIGE ONDERWERPEN

Zoals gezegd zijn er landen, waaronder Nederland, die vinden dat we meer moeten doen dan de 'klikjes van Amsterdam' nogmaals op te warmen. Hierbij wordt bedoeld op zaken als de verhouding tussen EP en Commissie, de uitbreiding van de co-decisie procedure, hervorming van het Hof van Justitie en de Rekenkamer, de voorwaarden voor 'flexibiliteit' binnen de Unie, het Handvest van de Burger, het Gemeenschappelijk Buitenland- en Defensiebeleid (GBVB) en een mogelijke opsplitsing van het Verdrag in een constitutioneel- en een uitvoeringsdeel. Ten slotte spelen de hervormingen die geen Verdragswijziging met zich meebrengen een belangrijke rol. Hoewel deze hervormingen strikt genomen buiten de IGC vallen, zijn ze van groot belang en kunnen de uitkomsten hier van weer gevolgen hebben voor wijzigingen in het Verdrag. De plaats ontbreekt mij op al deze zaken in te gaan. Wil je er meer over weten, lees dan een of meerdere van

Brussel

de onderaan dit artikel genoemde documenten.

Het Europese spel

Wat mij nu zo boeit bij een fenomeen als de Intergouvernementele Conferentie is dat allerlei fundamentele uitgangspunten, oude tegenstellingen, fragiele evenwichten en verschillende meningen en overtuigingen aan de oppervlakte komen wanneer over Verdragswijziging gesproken wordt. Het is niet slechts een economische calculatie van voor- en nadelen, maar een totaalbeeld van het Europese spel dat naar voren komt bij discussies over wijzigingen van de spelregels. Het is spannend te zien hoe de verschillende standpunten tegenover elkaar worden geplaatst, hoe creatieve oplossingen en compromissen worden geopperd en wat voor

(soms onverwachte) uitkomsten dat ten slotte oplevert.

Om terug te komen op die component van luxe die met Europa samenhangt: ik vind dat ik mij in een onvoorstelbaar luxe positie bevind dat ik dit van dichtbij mee kan maken. De Bestuurskundige zal de eerste zijn om dat met me eens te zijn...

Voor wie meer wil weten over het onderwerp, noem ik een paar recente documenten die op internet te vinden zijn:

§ De Nederlandse positie

Notitie 'IGC-2000: een agenda voor de interne hervormingen van de Europese Unie', [www.minbuza.nl] - actualiteit - parlementaire vragen - 15-11-99

§ De positie van het Europees Parlement

Resolutie 'Voorbereiding van de herziening van de Verdragen en de volgende Intergouvernementele Conferentie', [www.europar.leu.int] - plenaire vergaderingen - aangenomen teksten (op datum) - 18-11-99

§ De positie van de Europese Commissie

'Adapting the institutions to make a success of enlargement', [europa.eu.int/igc2000] - 10-11-99

§ Op de PvdA site [www.pvda.nl] is nu reeds het een en ander te vinden, zeer binnenkort zal de site verder worden uitgebreid op dit onderwerp.

De B.I.L. biedt aan i.s.m. Cap Gemini voor alle studenten bestuurskunde een:

Bedrijvenborrel

Donderdag 20 Januari

Café Einstein Nieuwe Rijn 19 te Leiden 17:00-19:00